

Indira ŠAMEC FLASCHAR, *Akademička galerija slikah. Bibliografija priloga o Strossmayerovoj galeriji starih majstora Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti 1842.-1946.*, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb 2011., 610 str.

U godini kada slavi 150. obljetnicu svoga postojanja, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti tiskala je iscrpnu retrospektivnu bibliografiju o Strossmayerovoj galeriji starih majstora, plod dugotrajnog i zahtjevnog rada Indire Šamec Flaschar. S obzirom na to da se radi o najstarijoj javnoj galerijskoj zbirci i izložbenom prostoru u ovom dijelu Europe, osnovanoj 1884., koja je od svojeg osnutka budila interes ne samo likovnjaka, muzeologa, povjesničara umjetnosti, nego i generacija studenata i stručnjaka raznih disciplina, vrijedilo je na sustavan i dosljedan način predstaviti građu koja daje uvid u razvoj ove važne ustanove.

Knjiga se sastoji od više dijelova, pa tako redom slijede uvodni dijelovi: uvod, upute za korištenje, kratice arhiva, knjižnica, muzeja/galerija, opće i bibliografske kratice i interpunkcijske oznake (str. VII.–XXI.). Središnji dio knjige čine kronologija (str. 1.–41.) te bibliografija (str. 43.–476.). Potom su prikazane ilustracije (str. 477.–482.), iza kojih slijedi popis bibliografskih izvora i pomagala (str. 483.–485.) i sažetak na engleskom jeziku (str. 487.–488.). Posljednju cjelinu knjige čine kazala: kazalo autora (str. 489.–502.), kazalo inicijala, autorskih skraćenica i pseudonima (str. 503.–504.), imensko i predmetno kazalo (str. 505.–585.) i kazalo naslova časopisa i novina (str. 587.–608.).

Uz bibliografiju kao središnji dio knjige, korisno i pregledno prezentirano svakako je poglavlje o kronologiji, koje rekonstruira povijest Strossmayerove galerije starih majstora od 1842. do 1946. godine. Tu se sažeto kronološki iznose podaci o najvažnijim razvojnim momentima Galerije, njezinu smještaju i upravi, darovanjima i najvažnijim akvizicijama kojima se upotpunjavao njezin fundus, izradama kataloga, organiziranju izložbi, posjetima uglednih osoba.

Radeći na bibliografiji, autorica, inače knjižničarka Strossmayerove galerije starih majstora, skupila je 3 258 bibliografskih jedinica, od čega 3 040 članaka i likovnih priloga u periodici te 218 knjiga koje se odnose na temu Galerije. Ovaj golemi broj bibliografskih podataka obrađen je po pravilima struke, odnosno korišteni su važeći standardi za formiranje bibliografskog zapisa. Svi spomenuti podaci skupljeni su višegodišnjim pregledavanjem golemog niza novina, časopisa i knjiga odnosno pretraživanjem knjižničnih kataloga, relevantnih bibliografija, priručnika te različitih elektroničkih baza podataka. Istaknut ćemo podatak da bibliografija jedinice razvrstava kronološki, počevši s 1842., od kada datira prvi zapis o jednoj slici iz inventara buduće Galerije, pa zaključno do 1946. godine, kada umire ravnatelj Artur Schneider, koji je obilježio značajnu etapu u razvoju Galerije. Za provođenje kronološkog modela redanja bibliografskih jedinica, kako autorica sama ističe, ključan kriterij bila je godina objavljivanja priloga u periodici, odnosno godina izdanja knjige ili odabranih dijelova. Unutar jedne godine bibliografske jedinice poredane su po abecednom redu prema početnoj riječi autorova prezimena, pseudonima ili inicijala, naziva korporativnog tijela ili glavnog stvarnog naslova članka/knjige. Valja spomenuti kako je svaki formalni bibliografski opis u knjizi autorica popratila s obavijesnim anotacijama koje sažeto pojašnjavaju sadržaj jedinice. U njima se donosi podatak o naslovu, podrijetlo

podatka o odgovornosti te podaci o vrsti, obliku i sadržaju članka ili knjige (dijela knjige), podatak o bibliografskoj povijesti članka s tematski povezanim uputnicama, sadržajno samostalni radovi raznih autora okupljenih pod jednim skupnim naslovom, naziv rubrike/podrubrike unutar koje je pojedini članak objavljen te podatak o lokaciji bibliografske jedinice otisnut u zagradi odnosno siglu knjižnice (zbirke)/online kataloga s odgovarajućom signaturom/adresom mrežnog izvora.

Radi lakšeg snalaženja u knjizi autorica je izradila i više vrsta kazala. Kazalo autora sadrži imena autora i suautora članaka, prijepisa rukopisa, knjiga, poglavlja u knjigama, imena suradnika (prevoditelja, priređivača, urednika zbornika) te imena korporativnih autora. Imensko i predmetno kazalo čini popis osobnih imena, pojmova, korporativnih naziva, naslova publikacija, članaka i pravilnika. Kazalo naslova časopisa i novina bilježi 271 jedinicu serijske građe (časopisi, novine, godišnjaci, godišnji izvještaji, imenik). Način uporabe bibliografskih jedinica autorica je prezentirala i grafičkim prikazima kako bi se korisnik jednostavnije snašao u velikoj količini podataka.

Iako je u uvodu najavljena i digitalna inačica ove tiskane bibliografije, i premda autorica skromno ističe kako je se ne može smatrati dovršenim djelom, ipak će svatko kome je ikada tijekom istraživanja pomagala bibliografska literatura znati o kakvom je doprinosu, odnosno o koliko važnom pomaganju za znanstvenike riječ. Indira Šamec Flaschar svojim je višegodišnjim radom koji je rezultirao ovim djelom "prištedila" trud mnogim budućim generacijama istraživača, od kustosa Galerije do stručnjaka raznih profila – na jednom je mjestu stvorila dragocjenu, lako pretraživu, bogatu riznicu podataka o Strossmayerovoj galeriji starih umjetnika.

TIHANA LUETIĆ

Karl ADAM, *Großbritanniens Balkandilemma. Die britische Balkanpolitik von der bosnischen Krise bis zu den Balkankriegen 1908-1913.*, Verlag Dr Kovač, Hamburg 2009., 302 str.

Knjiga njemačkog povjesničara Karla Adama o britanskoj politici prema Balkanu u razdoblju od izbijanja aneksijske krize 1908. do završetka balkanskih ratova 1913. analizira ideje i planove britanske službene politike prema balkanskim zemljama i Osmanskom Carstvu uoči izbijanja Prvog svjetskog rata. Autora je na istraživanje britanske vanjske politike u ovom kratkom razdoblju potaknula pretpostavka da je diplomatska kriza zbog aneksije Bosne i Hercegovine 1908. predstavljala veliko iskušenje za savez Velike Britanije i Rusije, sklopljen godinu dana prije, koji je predstavljao otklon od dotadašnje politike britanskog diplomatsko-vojnog podržavanja Osmanskog Carstva i sprečavanja jačanja ruskog utjecaja na jugoistoku Europe. Kako su to razdoblje određivali napeti odnosi između Antante i Rusije i dobri odnosi Velike Britanije s Osmanskim Carstvom, otklon britanske politike od Osmanskog Carstva prema Rusiji mogao je izazvati i zaoštavanje odnosa s Austro-Ugarskom Monarhijom i Njemačkim Carstvom. Autor je knjigu koncipirao kronološki, a sastoji se od šest